

LITNET

Dėl „Lietuvos tarptautinių plačiajuosčio ryšio kanalų“ projekto.

Nuomonė atsiųsta el. paštu 2009-05-14

Lietuvos mokslo ir studijų kompiuterių tinklas LITNET yra Europos mokslo ir studijų kompiuterių tinklų konsorciumo Geant narys nuo 2001 metų. LITNET, atstovaujamas įvairių mokslo ir studijų institucijų intensyviai dalyvauja projektuose ir diskusijose dėl kompiuterių tinklų raidos regione ir už jo ribų, vienas iš kurių buvo Porta Optica Study (IST 026617), <http://www.porta-optica.org>. Mes susiduriame su panašiomis kaip pristatyme problemomis:

1. Aukšta didmeninė pasaulinio interneto kaina. Perkame per GEANT projektą po 6 EUR/Mbps/mėn, apie 2 kartus pigiau negu Lietuvoje;
2. Rinkoje labai trūksta optinių gijų (pirkimui/nuomai) tarptautiniams ryšiams, ypač į Lenkiją. Geant tinklas šiuo metu naudoja nuomojamas optines bangas Baltijos šalių regione tik dėl to, kad rinkoje nėra gerų pasiūlymų optinės infrastruktūros nuomai/įsigijimui.

Panaši Baltic Ring idėja buvo svarstoma 2007 metais dalyvaujant Nordunet ir Baltijos šalių akademiniam tinklams. Mūsų pozicija, išsakyta Švietimo ir mokslo ministerijai, rėmėsi kitu principu. Pagal kitų Europos šalių patirtį, kuri palaikoma GEANT projekte kaip CBF „Cross border fiber“ (sujungimo pasienyje) būdas, gretimų šalių mokslo ir studijų kompiuterių tinklų egzistuojančios optinės infrastruktūros sujungiamos tarpusavyje ir dalis resursų (optinėmis bangomis) skiriama Europiniams projektams, dalis – dvišaliams. Toks sprendimas pigesnis, o ir bendradarbiavimo tarp lygiateisių partnerių scenarijus be centrinės organizacijos geriau tenkina kiekvieno partnerio interesus. LITNET specialistai atliko Baltijos šalių mokslo ir studijų kompiuterių tinklų tarpusavio susijungimo optine infrastruktūra studiją ir pateikė ją LR Švietimo ir mokslo ministerijai. Dokumentas prisegamas. LITNET jau keletą metų nesėkmingai siekia tinklų sujungimo pasienyje su Lenkijos ir Latvijos akademiniais tinklais. To įgyvendinti nepavyksta daugiau dėl kaimyninių šalių problemų. Naujo kabelio atsiradimas turbūt palengvintų tokio sujungimo įgyvendinimą. Tačiau mes rezervuotai žiūrime į savo galimybes įsigyti gijas tiesioginiams sujungimams Vilnius – Ryga ir Vilnius – Poznanė.

Susipažinę su projekto vaizdine medžiaga, turime keletą pastabų.

1. Pateiktoje projekto vaizdinėje medžiagoje nėra pakankamai detalizuotos siūlomo projekto idėjos. Atrodo, kad tai būtų naujas tarptautinis optinis kabelis, matyt ir kažkoks tarptautinis operatorius, kuris pardavinėtų kabelio gijas ar optines bangas. Taip, mūsų nuomone jų trūksta, tačiau paklausa vargu ar būtų didelė, todėl būtų tikslinga prieš pradėdant projektą atlikti paklausos ir pasiūlos tyrimą.
2. Vaizdinėje medžiagoje minimas NORDUNET nėra viešas tinklas. Jis jungia tik šiaurės šalių mokslo ir studijų kompiuterių tinklus: (<http://www.nordu.net>). Visai neminimas žymiai svarbesnis Geant tinklas

(<http://www.geant.net/>), kuris jungia 30 Europos valstybių, tame tarpe ir visų Baltijos šalių akademinis tinklas. Tiek Geant, tiek NORDUNET tinklai yra taip vadinami mokslo ir studijų kompiuterių tinklai, t.y. uždari tinklai, nepritaikyti viešų paslaugų teikimui. Todėl jų modelio panaudojimas įtakotų tik Lietuvos mokslo ir studijų sritį. Papildomo regioninio mokslo ir studijų tinklo steigimas pagal NORDUNET modelį mūsų nuomone netikslingas. Šiaurės šalių taryba ir vienas jos projektų Nordunet – išskirtinis atvejis Europoje.

3. TIER1 lygio komercinių telekomunikacijų tinklų plėtra yra sąlygojama ne tik esamos infrastruktūros prieinamumo, bet taip pat ir rinkos dydžio bei poreikių. Lietuva vargu ar pritrauks stambų operatorių (TeliaSonera taip pat galima priskirti TIER1). Didmeninių spartų į Internet tinklą pardavimas mažomis kainomis įmanomas tik tokiu atveju, jei infrastruktūra pasiekia kurį nors didelį informacijos apsikeitimo mazgą (Amsterdamas, Frankfurtas, Londonas, Niujorkas). Pprojekte joks infrastruktūros tęsinys neminimas. Kelias tolimas, todėl žybaus interneto kainos sumažėjimo tikėtis nėra pagrindo.

Konkurencingos kabelinės infrastruktūros komercinės pasiūlos atsiradimas galėtų juntamai sumažinti Interneto, kainas. Kabelio šiauriniu Baltijos jūros kraštu labai trūksta įvairiems tarptautiniams duomenų perdavimo projektams realizuoti. Inicatyva yra sveikintina, tačiau projekto finansavimo ir valdymo modeliai, jo rezultatų panaudojimo galimybės ir numatomos kainos turėtų būti plačiau diskutuojamos dabartiniais optinių gijų rinkos dalyviais ir ypač su potencialiais vartotojais.

R.Kavaliūnas,

KTU ITPI KTC direktorius,

LITNET valdymo centro vadovas